

«شوکران» برنامه جذاب حوزه اندیشه در سالی که گذشت

از کران تا به کران «شوکران»

دو ماه وقفه در پخش، مجددا شوکران به آنتن شبکه ۴ بازگشت. گفت‌وگو با عاملی، بالاخره پخش شد و او به سؤالاتی در مورد گسست سبک زندگی حاکمان و مردم و مسیر سیاستگذاری فرهنگی پاسخ داد.

آخرین برنامه پخش شده شوکران در سال ۹۸، گفت‌وگو با دکتر احمد مهدوی دامغانی الهی‌دان و ادیب ساکن آمریکا بود. مهدوی دامغانی از لزوم پابندی به دین گفت و تعارض عقل و دین را رد کرد. سلام این استاد ۹۴ ساله به آستان حضرت علی بن موسی الرضا (ع) و آرزوی زیارت آن بارگاه پس از چند دهه، یکی از زیباترین لحظات شوکران بود.

قرار بود که گفت‌وگو با دکتر سیدحسین نصر، استاد علوم اسلامی و فیلسوف سنت‌گرا نیز پخش شود که آن هم به زمان دیگری موکول شد.

۱۹ برنامه فصل قبل شوکران، هفت برنامه پخش شده و دو قسمت پخش نشده فصل دوم این برنامه، تلاشی موفق و مثال‌زدنی برای ایجاد گفت‌وگو با متفکران است. فعال بودن فضلی‌نژاد در این گفت‌وگوها و تسلطش به مباحث، موجب شده صرفاً شنونده نباشد و بهنگام واکنش نشان بدهد و سؤالاتی چالشی طرح کند. شوکران، بنای گفت‌وگوی چالشی یا گفت‌وگوی سخت یا به اصطلاح فرنگی هارد تاک با مهمانانش ندارد، اما در برابر اندیشمندان حاضر در برنامه هم منفعل نیست و این یکی از مهم‌ترین قوت‌های این برنامه است. باید امیدوار باشیم که مسیر سخت شوکران در سال آینده هم ادامه پیدا کند و با بالا رفتن ظرفیت‌های اجتماعی و پذیرش نگاه‌های مختلف، امکان گفت‌وگو سلب نشود.



شوکران
شبکه ۴
مجری:
پیام فضلی‌نژاد

استاد دانشگاه جورج تاون واشنگتن حضور پیدا کند، اما بعد از نقد تند روزنامه کیهان به برنامه شوکران و زیرسؤال بردن گفت‌وگو با شیرین هانتر، کش و قوس‌های فراوانی شکل گرفت و در نهایت این برنامه پخش نشد.

شوکران در برنامه بعدی خود هم با چالشی جدی مواجه شد. این برنامه با حضور حجت‌الاسلام دکتر سعیدرضا عاملی، دبیر شورای عالی انقلاب فرهنگی ضبط شد، اما بعد از برنامه نظرش درخصوص پخش آن تغییر کرد و اجازه پخش این گفت‌وگو را نداد. شهادت سپهدی حاج قاسم سلیمانی و پس از آن سقوط هواپیمای اوکراینی، مدتی موضوع پخش شوکران را به تعویق انداخت تا این که بعد از حدود

چهارمین قسمت از برنامه شوکران، به گفت‌وگو با خانم منصوره اتحادیه اختصاص پیدا کرد. مورخ و ناشر پرسابقه‌ای که رویکرد تازه‌ای در برخورد با تاریخ پیش گرفته و از «تاریخ مردم» صحبت می‌کند. دکتر باقر ساروخانی، استاد باسابقه دانشگاه در حوزه جامعه‌شناسی ارتباطات، مهمان بعدی شوکران بود. محرومیت‌های سیستان و بلوچستان یکی از محورهای گفت‌وگوی فضلی‌نژاد و ساروخانی بود. ساروخانی از رویکردی نخبه‌گرایانه حمایت می‌کرد و با پرسش‌هایی پیرامون عدالت اجتماعی مواجه شد. قرار بود در ششمین برنامه شوکران دکتر شیرین هانتر عضو شورای روابط خارجی آمریکا و

در فصل دوم شوکران به مانند فصل گذشته، اندیشمندانی مقابل پیام فضلی‌نژاد نشستند که پیشتر یا اصلاً در رسانه ملی حضور نداشتند یا بسیار به ندرت این فرصت را یافته بودند. البته صرف آوردن مهمانان تازه، برنامه‌ای خوب و ارزشمند نمی‌آفریند و شرط ضروری کامیابی برنامه‌های گفت‌وگو محور، طراحی درست مسیر گفت‌وگو و ایجاد چالش‌های فکر شده است.

در قسمت نخست از فصل دوم شوکران، دکتر ابوالحسن تنهایی، رئیس انجمن جامعه‌شناسی تفسیری ایران در برنامه حاضر شد و از شکافی عمیق در جامعه ایران گفت و سعی کرد راه و روش درست مطالبه‌گری را بیان کند. تنهایی، در حالی از احتمال شورش و برهم خوردن انضباط جامعه گفت که هنوز درگیر حوادث تلخ آبان ماه نشده بودیم. دومین مهمان شوکران، دکتر کریم مجتهدی، فیلسوف، غرب‌شناس و استاد باسابقه دانشگاه بود. مجتهدی از اهمیت امید و اراده برای ایرانی ماندن گفت و به بهادادن به فلسفه تاکید کرد.

لوریس چکناواریان، موسیقیدان و رهبر ارکستر مهمان بعدی شوکران بود. او از قدرت بلامنازع موسیقی، از نیاز جامعه به موسیقی درست و از اهمیت حضور زنان در عرصه هنر گفت. در این قسمت شوکران، بخش‌هایی از تمرین ارکستر فیلارمونیک تهران به رهبری چکناواریان هم پخش شد.

چراغ مطالعه



کلیشه برنامه‌های تلویزیونی در مورد کتاب، دعوت از یک نویسنده و معرفی کتاب از سوی مجری بود که خود تسلطی به کتاب نداشت و بعد هم بدون هیچ ایده‌ای در برابر مهمان می‌نشست و هرچه او می‌گفت را تحسین و تایید می‌کرد. «چراغ مطالعه» این کلیشه را شکسته. کورش علیانی، با تسلط کامل به کتاب در برابر نویسنده می‌نشاند و ضمن این که سعی می‌کند تا ایده‌های کتاب را به طور کامل به بینندگان منتقل کند، پرسش‌های دقیقی را نیز مطرح می‌کند. در این برنامه، قرار نیست هر چه نویسنده نوشته است، مورد تحسین و تمجید قرار بگیرد؛ بلکه او باید در مواجهه با ایده‌های جایگزین، ضعف‌های روش‌شناسانه و ادعاهای بدون سندش پاسخگو باشد. گفت‌وگوهای علیانی با آرمان امیر (نویسنده کتاب «ره افسانه زند»)، شهاب اسفندیاری (نویسنده کتاب «سینمای ملی و جهانی شدن»)، نسیم خلیلی (نویسنده کتاب «رواداری فرهنگی در عصر مغولان») و... از برنامه‌های دیدنی این فصل چراغ مطالعه بودند.

زاویه



حبیب ازغدی، مجری و سردبیر برنامه تلویزیونی زاویه مدتی قبل در تویییتی این‌طور نوشته بود: «انقلاب اسلامی با کلمه آغاز شد و با کلمه باقی می‌ماند. هر که از کلمه بهراسد و به دشمنی با کلمه برخیزد، نه پیام انقلاب را دریافته و نه راه صیانت از نظام را شناخته. از یاد نبریم که نباید از آزادی رسید. از مناظره گریخت و انتقاد را به کالای قاچاق یا امری تشریفاتی تبدیل کرد.» به گمانم بهترین تعریف از برنامه زاویه همین باشد. زاویه در سال ۹۸، موضوعاتی جدی را به بحث گذاشت و البته سعی کرد پایش روی زمین باشد. در خلا حرف نزد و موضوعاتی را برای گفت‌وگو برگزید که انضمامی و فراگیر بودند. گفت‌وگوی پرچالش زرنشاس و قوچانی بر سر لیبرالیسم، بحث پر دامنه عسکرخانی، آشنا، افروغ و پارسا نیا در مورد شهادت حاج قاسم سلیمانی، مناظره سپهر، قاضی زاده، نوری و ناصر باقری مقدم در مورد نهاد علم و ایده‌های اصلاحی‌اش برای مشکلات و صحبت‌های علی غلامی و علی صابری تلویزی در مورد کاربرد حقوق برای مهار فشار اقتصادی از برنامه‌های موفق زاویه در سال ۹۸ بودند.